

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Josefa Baxy a JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobkyň: **a) I. J. V.**, zastoupena JUDr. Michaelou Fuchsovou, Ph.D., advokátkou se sídlem Voršilská 130/10, Praha 1, **b) J. V. D.**, **c) D. V.**, obě zastoupené JUDr. Jiřím Vlasákem, advokátem se sídlem náměstí Republiky 2/2, Plzeň, proti žalovanému: **Krajský úřad Plzeňského kraje**, se sídlem Škroupova 18, Plzeň, o žalobách žalobkyň proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 7. 2020, č. j. PK-KPP/1675/20, v řízení o kasační stížnosti žalobkyň b) a c) proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 7. 1. 2022, č. j. 57 A 114/2020 - 112,

t a k t o :

- I.** Výrok II. a III. rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 7. 1. 2022, č. j. 57 A 114/2020 - 112, **se ruší**.
- II.** Výrok II. a III. rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 7. 2020, č. j. PK-KPP/1675/20, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému ve zrušeném rozsahu k dalšímu řízení.
- III.** Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyním b) a c) na náhradě nákladů řízení částku 35.094 Kč do třiceti (30) dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejich zástupce JUDr. Jiřího Vlasáka, advokáta.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Městský úřad Přeštice (dále jen „správní orgán I. stupně“) rozhodnutím ze dne 25. 3. 2020, č. j. PR-OSD-PLJ/2717/2020, uznal každou z žalobkyň vinnou ze spáchání přestupku dle § 39 odst. 1 písm. c) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, kterého se žalobkyně z nedbalosti dopustily tím, že ode dne 4. 9. 2013 do 23. 7. 2019 neudržovaly v dobrém stavu a nepečovaly o bývalé hospodářské budovy na st. p. č. XA a XB v k. ú. obce D. L., které jsou nedílnou součástí nemovité kulturní památky areálu zámku Dolní Lukavice. Za tento přestupek uložil správní orgán I. stupně každé ze žalobkyň pokutu ve výši 200.000 Kč a povinnost nahradit náklady správního řízení ve výši 1.000 Kč.

[2] Žalovaný výše specifikovaným rozhodnutím odvolání žalobkyň zamítl.

[3] Rozsudkem ze dne 9. 4. 2021, č. j. 57 A 114/2020 - 52 (dále jen „původní rozsudek“) Krajský soud v Plzni (dále jen „krajský soud“) napadené rozhodnutí žalovaného zrušil. Dospěl k závěru, že právní posouzení správních orgánů, že žalobkyně byly povinny o památku pečovat proto, že byly v rozhodné době od 4. 9. 2013 do 23. 7. 2019 jejími vlastníky, není správné. Měl za to, že skutečnost, že se žalobkyně účastnily dědického řízení zemřelého vlastníka památky, nemohlo založit jejich vlastnictví ve smyslu § 9 odst. 1 ve spojení s § 43 odst. 1 písm. c) a d) zákona o státní památkové péči. Nemohl tudíž obstát ani závěr o odpovědnosti žalobkyň za přestupek podle § 39 odst. 1 písm. c) téhož zákona, vázaný na vlastnictví žalobkyň k památce. Zbýlými dílčími žalobními námitkami uvedenými v žalobě žalobkyně a) a společné žaloby žalobkyň b) a c), se soud nezabýval.

[4] Původní rozsudek zrušil Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 19. 8. 2021, č. j. 1 As 115/2021 - 31, a vrátil věc k řízení krajskému soudu. V něm dospěl k závěru, že žalobkyně bylo nutné považovat za vlastníky kulturní památky ve smyslu § 9 odst. 1 zákona o státní památkové péči v době od začátku dědického řízení do ustanovení správkyně dědictví. Měly tedy povinnost pečovat o zachování kulturní památky. Mohly tak být odpovědné za přestupek dle § 39 odst. 1 písm. c) téhož zákona. Zavázal tak krajský soud posoudit případ v souladu s právním názorem Nejvyššího správního soudu. Připomněl, že v dalším řízení bude též třeba vážit naplnění znaků skutkové podstaty přestupku individuálně pro každou žalobkyni.

[5] Krajský soud následně věc podruhé rozhodl nyní napadeným rozsudkem.

[6] Námitku nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí soud neshledal důvodnou. Správní orgány řádně vypořádaly námitky všech žalobkyň a srozumitelně popsaly, na jakém skutkovém a právním základu své rozhodnutí postavily. Odkázal na konkrétní části napadeného rozhodnutí.

[7] Ohledně povinnosti žalobkyň pečovat o kulturní památku v období od 4. 9. 2013 do 23. 7. 2019 odkázal soud na zrušující rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 115/2021 - 31. Neshledal, že by bylo pro povinnost pečovat o řádné zachování kulturní památky a její udržení v dobrém stavu rozhodné, kdy a v jakém stavu žalobkyně (v tomto případě jejich otec) nemovitost nabyly. Ani případná vysoká finanční nákladnost udržení a opravy památky nemá na povinnost péče ze strany vlastníka vliv.

[8] Krajský soud také aproboval výši uložené sankce všem žalobkyním. Jelikož všechny měly shodné postavení ve vztahu k památce, nebylo pro uložení a případnou individualizaci sankce rozhodné, zda některá ze žalobkyň některé objekty kulturní památky využívá či nikoliv.

II. Důvody kasační stížnosti a vyjádření žalovaného a žalobkyně a)

[9] Žalobkyně b) a c) (stěžovatelky) podaly proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[10] Stěžovatelky předně vyjádřily nesouhlas s právním posouzením jejich povinnosti starat se o památku jako vlastníci ve smyslu § 9 odst. 1 zákona o památkové péči. Jelikož dědické řízení v době řízení před krajským soudem nebylo skončeno, není možné určit, kdo nabude vlastnictví k dotčeným nemovitostem, a kdo tedy bude odpovědný za jejich stav a péči o ně. Samotná péče a snaha o zachování památek nemůže, dle jejich názoru, vést k finančnímu sebezničení vlastníka.

pokračování

[11] V kasační stížnosti také upozornily, že dědické řízení, jehož součástí byly také dotčené kulturní památky, skončilo dne 31. 1. 2022, a to nabytím právní moci rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 5 a Městského soudu v Praze. Stěžovatelky nabyly majetek zůstavitele každá v rozsahu 1/6; zbylé 2/3 nabyly žalobkyně a).

[12] Dále obecně odkázaly na žalobní body, ze kterých zdůraznily, že žalovaný v částech napadeného rozhodnutí pouze odkázal na odůvodnění rozhodnutí správního orgánu I. stupně. Svou vlastní argumentaci měl žalovaný přinést teprve ve vyjádřeních před soudem. Soud pak na tuto (dle stěžovatelek nesprávnou) argumentaci odkazoval.

[13] Namítaly také, že krajský soud a žalovaný postupovali při hodnocení odpovědnosti za spáchaný přestupek nepřezkoumatelně, jestliže neposoudili materiální stránku přestupku. To zejména s ohledem na stav nemovitosti v jakém byl jejich otcí navrácen v restitučním řízení.

[14] Nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku shledaly v tom, že se soud nevypořádal s odkazem na § 15 zákona o památkové péči.

[15] Stěžovatelky podaly současně s doplněním kasační stížnosti návrh na přiznání odkladného účinku; to z důvodu povinnosti zaplatit pokutu ve výši 200.000 Kč a náklady řízení před správním orgánem ve výši 1.000 Kč, za každou stěžovatelku.

[16] Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že kasační stížnost by měla být odmítnuta jako nepřijatelná, jelikož argumentačně směřuje pouze proti závaznému právnímu názoru vyjádřenému Nejvyšším správním soudem v předchozím zrušujícím rozsudku.

[17] Žalobkyně a) vyjádřila souhlas s kasační stížností stěžovatelek, a taktéž nesouhlasila s právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v předchozím řízení.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[18] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Zjistil, že kasační stížnost má požadované náležitosti a je projednatelná. Důvodnost kasační stížnosti posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[19] Kasační stížnost je důvodná.

[20] Namítají-li stěžovatelky nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí z důvodu ztotožnění se s argumentací správního orgánu I. stupně, a že žalovaný reagoval na jejich odvolací důvody až ve vyjádření k žalobě ke krajskému soudu, který z něj následně vycházel, pak s tím Nejvyšší správní soud nesouhlasí.

[21] Krajský soud se namítanou nepřezkoumatelností napadeného rozhodnutí z důvodu ztotožnění se s argumentací správního orgánu I. stupně podrobně zabýval v bodech 33 až 38 napadeného rozsudku. Jak správně soud uvedl, odvolací správní orgán může ve svém rozhodnutí odkázat na odůvodnění rozhodnutí správního orgánu I. stupně, pokud se s ním ztotožní (viz rozsudek ze dne 14. 9. 2016, č. j. 1 As 284/2015 - 51, č. 3512/2017 Sb. NSS). Dále v napadeném rozsudku soud odkazoval na konkrétní odstavce rozhodnutí žalovaného a nikoliv na jeho vyjádření k žalobě, jak argumentují stěžovatelky. Nejvyšší správní soud ze soudního spisu krajského soudu ověřil, že žalovaný ve vyjádření k žalobám převážně odkazoval na své rozhodnutí.

[22] Nejvyšší správní soud proto shledal námitku nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného z důvodu ztotožnění se s argumenty správního orgánu I. stupně nedůvodnou. Krajský soud v tomto ohledu nepochybil při hodnocení přezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí; řádně a vyčerpávajícím způsobem se s touto otázkou vypořádal.

[23] K námitce nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku z důvodu chybějícího vypořádání se s odkazem na § 15 zákona o státní památkové péči soud uvádí, že podle § 104 odst. 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) nejsou přípustné takové kasační námitky, *kteří stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jebož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl*. Stěžovatelky námitku týkající se možné aplikace § 15 zákona o památkové péči v žalobě nevznášely, ač jim v tom nic nebránilo. Jedná se o odkaz, který jim musel být znám dokonce již v průběhu řízení před správními orgány. Tato námitka tudíž není v kasační stížnosti přípustná. Zároveň nelze krajskému soudu vytýkat, že se touto otázkou nezabýval, neboť byl při posuzování rozhodnutí žalovaného vázán žalobními body (§ 75 odst. 2 s. ř. s.).

[24] Dále stěžovatelky argumentovaly, že nemohly mít v době od smrti zůstavitele do ustanovení správce dědictví povinnosti náležející vlastníku kulturní památky podle § 9 odst. 1 písm. c) zákona o památkové péči.

[25] Podle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. je nepřipustná kasační stížnost proti rozhodnutí, *jímž soud znovu rozhodl poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu*.

[26] Jak Nejvyšší správní soud konstatoval dříve ve své rozhodovací praxi (viz např. rozsudek ze dne 10. 5. 2010, č. j. 2 As 6/2010 - 163), smyslem a účelem zákazu opakovaného posuzování téže věci je vyloučení situace, kdy by se Nejvyšší správní soud znovu zabýval věcí, u které již jedenkrát vyslovil svůj závazný právní názor, a tento názor byl nižším soudem respektován (k tomu srov. rovněž nález Ústavního soudu ze dne 8. 6. 2005, sp. zn. IV. ÚS 136/05, č. 119/2005 Sb. ÚS). Podle výše uvedeného rozsudku č. j. 2 As 6/2010 - 163 „[s]měňuje-li tedy kasační stížnost proti rozhodnutí krajského soudu, jímž tento rozhodl poté, kdy byl jeho předchozí rozsudek Nejvyšším správním soudem zrušen, je kasační stížnost přípustná stran právní otázky, již se Nejvyšší správní soud v kasačním rozsudku nezabýval, nebo stran otázky, že se krajský soud závazným právním názorem neřídil.“ Platí, že za situace, kdy kasační soud zruší rozhodnutí krajského soudu a vrátí mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným ve zrušovací rozhodnutí (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). Vysloveným právním názorem je vázán nejen krajský soud, ale také Nejvyšší správní soud sám, rozhoduje-li za jinak nezměněných poměrů v téže věci o kasační stížnosti proti novému rozhodnutí krajského soudu. Změny původně vysloveného právního názoru se senát, který o nové kasační stížnosti rozhoduje, nemůže domoci ani předložením věci rozšířenému senátu postupem podle § 17 odst. 1 s. ř. s. (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 8. 7. 2008, č. j. 9 Afs 59/2007 - 56, č. 1723/2008 Sb. NSS). Již jednou vysloveným právním závěrem je proto Nejvyšší správní soud vázán a není důvodu, aby se jím zabýval věcně znovu, byť na základě nové kasační stížnosti podané jiným účastníkem řízení.

[27] Krajský soud v nyní souzeném případě postupoval podle závazného právního názoru Nejvyššího správního soudu, který vyslovil, že povinnosti vlastníka kulturní památky podle § 9 odst. 1 zákona o státní památkové péči dopadají v době od smrti zůstavitele až do vypořádání dědictví pravomocným rozhodnutím soudu i na dědice, kteří dědictví neodmítli, nebyl-li zároveň ustanoven správce dědictví podle zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku.

pokračování

[28] Jelikož se Nejvyšší správní soud zmíněnou otázkou zabýval již ve svém předchozím rozsudku č. j. 1 As 115/2021 - 31, je tato kasační námitka nepřipustná podle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s.

[29] Stěžovatelky také namítaly, že správní orgány ani krajský soud přezkoumatelně neposoudily naplnění materiální stránky přestupku, neboť nepřihlédly ke stavu, v jakém se nacházela památka v době před navrácením původnímu majiteli v restitučním řízení. Tuto svou námitku sice v kasační stížnosti vznášejí pouze obecně a stručně, nicméně s ohledem na znění žaloby a argumenty vznesené v řízení před správními orgány je zřejmé, že nesouhlasí s posouzením společenské škodlivosti svého jednání. Argumentují, že památka byla od 50. let minulého století ve vlastnictví státu, který o ni řádně nepečoval. Otec stěžovatelek získal soubor kulturních památek po téměř 60 letech zpět do svého vlastnictví v restitučních řízeních, ovšem ve značně zanedbaném stavu. Tyto skutečnosti však dle jejich názoru nevzal ani žalovaný, natož pak krajský soud, v potaz při hodnocení jejich odpovědnosti za spáchaný přestupek podle § 39 odst. 1 písm. c) zákona o stání památkové péči.

[30] Podle § 5 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „zákon o přestupcích“), je přestupkem „*společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.*“

[31] V této souvislosti považuje Nejvyšší správní soud za důležité zdůraznit základní východiska, jež je třeba při posuzování škodlivosti jednání brát v dané věci v úvahu. Není pochyb o tom, že péče o zachování a rozvoj kulturního bohatství (či dědictví) je důležitou hodnotou, která nachází svou ochranu na úrovni Listiny základních práv a svobod (srov. čl. 34 odst. 2, čl. 35 odst. 3). Kulturní památky, zejména nemovitě, jsou chráněny natolik, že nikdo, tedy ani vlastník, nesmí při výkonu svých práv nad míru stanovenou zákonem tyto památky ohrožovat a poškozovat. Pozitivní povinnosti státu chránit kulturní bohatství pochopitelně odpovídá i vymáhání zákazu památky ohrožovat a poškozovat (§ 9 odst. 1 zákona o památkové péči), který je vyjádřen mimo jiné i formulací skutkové podstaty přestupku [§ 39 odst. 1 písm. c) téhož zákona]. Legislativní vyjádření rozsahu postihu protiprávního jednání ve své obecnosti je jedna věc, aplikace této normy na konkrétní skutkové okolnosti je věcí druhou. Věcí třetí je historický a politický kontext ochrany kulturních památek, který nelze při úvaze o deliktní odpovědnosti a případných sankcích pominout. O tom dále.

[32] Správní delikty představují ve srovnání s trestnými činy jinou formu protiprávního společensky nebezpečného jednání a pro jejich trestnost mají platit podobné principy a pravidla jako v případě trestných činů. Upravují-li zásady soudního trestání situaci, v níž formálně trestný skutek nelze považovat za trestný čin, je-li jeho společenská nebezpečnost nižší než nepatrná, musí obdobná pravidla platit i pro správní delikty. Podstatou správních deliktů je postih za jednání v rozporu s právem. K jeho trestnosti však nepostačuje, že jednání po formální stránce vykazuje znaky skutkové podstaty deliktu, pokud zároveň není jednáním společensky nebezpečným (škodlivým). Jinými slovy, aby mohlo být určité protiprávní jednání kvalifikováno jako správní delikt, musí být kromě formálních znaků deliktního jednání naplněna i materiální stránka deliktu, a jednání musí vykazovat určitou míru společenské nebezpečnosti ve vztahu k porušené povinnosti, stanovené zákonem na ochranu odpovídajících hodnot. Materiální stránka protiprávního jednání se tak i v případě správních deliktů musí projevit nejen při stanovení výše sankce, ale již při posuzování trestnosti právně závadného jednání (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2007, č. j. 8 As 17/2007 - 135, č. 1338/2007 Sb. NSS).

[33] Obecně lze přitom vycházet z toho, že jednání, jehož formální znaky jsou označeny zákonem za přestupek, v běžně se vyskytujících případech materiální znak přestupku naplňuje, neboť porušuje nebo ohrožuje určitý zájem společnosti. Z tohoto závěru však nelze automaticky

dovodit, že by k naplnění materiálního znaku skutkové podstaty přestupku došlo vždy, když je naplněn formální znak přestupku zaviněným jednáním fyzické osoby. Pokud kromě okolností jednání, jež naplní formální znaky skutkové podstaty přestupku, existují další významné okolnosti, které vylučují, aby takovým jednáním byl porušen nebo ohrožen právem chráněný zájem společnosti, nedojde k naplnění materiálního znaku přestupku a takové jednání potom nemůže být přestupkem (viz rozsudek ze dne 9. 4. 2015, č. j. 7 As 63/2015 - 29).

[34] Lze si totiž představit případy, kdy porušení veřejného zájmu je zcela minimální a jedná se o jednání, které vzhledem ke konkrétním okolnostem nevykazuje daný stupeň společenské nebezpečnosti (materiální stránku deliktu). Stupeň nebezpečnosti činu pro společnost je přitom určován zejména závažností správního deliktu, kterou lze posoudit zejména s ohledem na způsob jeho spáchání a jeho následky, okolnosti, za nichž byl spáchán, na formu a míru zavinění za předpokladu, že zavinění je zákonným znakem deliktu, a v neposlední řadě též s ohledem na osobu pachatele a případné pohnutky, které jej ke spáchání vedly (viz rozsudek ze dne 31. 10. 2008, č. j. 7 Afs 27/2008 - 46).

[35] Nejvyšší správní soud z vyjádření stěžovatelek a spisů správních orgánů obou stupňů zjistil, že kulturní památka Zámek Dolní Lukavice a přílehlé objekty [včetně budovy pivovaru, jejíž poškození bylo důvodem uložení sankce stěžovatelkám a žalobkyni a] byla původním majitelům zabavena státem v období po roce 1948. Areál zámku včetně dotčených budov byl prohlášen za kulturní památku již 3. 9. 1958. Z původního evidenčního listu kulturní památky plyne (založeného ve spise správního orgánu I. stupně, ale taktéž dostupného na https://iispp.npu.cz/mis_public/documentDetail.htm?id=1062016), že budova bývalého pivovaru byla opuštěna a ve špatném stavu. V případě jejího nevyužití hrozilo rapidní zhoršení stavu (popis pochází pravděpodobně z roku 1985).

[36] Areál zámku byl následně vrácen v rámci restitučního řízení rodině původního majitele, konkrétně F. V., a to v roce 2003. Po jeho smrti, v září 2013, mělo dojít k vypořádání dědictví mezi všemi žalobkyněmi. Jelikož mezi dědičkami nebyla shoda na vypořádání pozůstalosti, probíhalo dědičké řízení před soudy až do ledna 2022, kdy nabylo právní moci rozhodnutí Městského soudu v Praze č. j. 29 Co 302/2021 - 1984.

[37] Jak soud uvedl výše, naplnění materiální stránky přestupku je nezbytnou součástí posouzení odpovědnosti za spáchaný správní delikt. Stěžovatelky v průběhu správního tak soudního řízení neustále zpochybňovaly právě společenskou škodlivost jejich konání (v tomto případě spíše nekonání; nepečování), a tím naplnění materiální stránky přestupku. To zejména z důvodu, že dotčené nemovitosti byly jejich rodině zabaveny a využívány státem po dobu téměř 60 let bez významnějších investic do objektů. Jak plyne z evidenčního listu kulturní památky, je zcela zřejmé, že budova pivovaru byla ve stavu ohrožujícím její existenci, již v době užívání státem. Právě tyto uvedené skutečnosti navrhovaly zohlednit při posouzení jejich odpovědnosti za přestupek, neboť se domnívaly, že je nutné hodnotit také stav, v jakém byla kulturní památka vrácena státem v rámci restitučních řízení, ale také jak s objekty zacházel stát po dobu jejich užívání a jak se tyto okolnosti promítly do stavu, v jakém se nacházela nemovitost v době spáchání přestupku. Nejvyšší správní soud uvedeným námitkám přitakává.

[38] Namítanými okolnostmi se přezkoumatelně nezabýval krajský soud ani žalovaný. Jejich argumentace se v tomto ohledu omezila pouze na neudržitelné a neobhajitelné tvrzení, že stěžovatelky neměly usilovat o získání nemovitostí v dědičném řízení, či dokonce že jejich otec, F. V. se měl zříct restitučního nároku na areál Zámku Dolní Lukavice, který mu byl neprávem zabaven. Použití argumentu typu „Dobře Vám tak, neměli jste to chtít, když se o to nechcete starat!“ je třeba zcela odmítnout. Nejvyšší správní soud nepopírá obecnou tezi, stanovenou v čl. 11 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, že vlastnictví zavazuje, nicméně nesouhlasí

pokračování

s jejím absurdním užitím v souvislosti s možným odmítnutím navrácení zabaveného majetku původním majitelům, obzvláště v situaci, kdy tyto nemovitosti byly samotným státem v minulosti označeny za kulturní památku, přes 60 let využívány a péče o ně byla zanedbána. Soud v předchozím zrušujícím rozsudku obecně argumentoval principem „vlastnictví zavazuje“, ovšem připomíná, že nyní jde o posouzení materiální stránky přestupku, zatímco v přechozím řízení se argumentace vztahovala k povinnosti dědiců pečovat o kulturní památky jako vlastníků podle § 9 odst. 1 zákona o státní památkové péči. Účelem restitucí bylo odčinění některých majetkových křivd způsobených předchozím nedemokratickým režimem, který se mimo jiné vyznačoval jasnou neúctou k soukromému vlastnictví a nelegitimním způsobem do něj masově zasahoval. Restituce byly vyjádřením zásadní hodnotové diskontinuity s tímto režimem. Nebylo jistě možné odstranit křivdy všechny a vůči všem. Nicméně následný přístup státu k restituovanému majetku a jeho (staro)novým vlastníkům má sledovat tento vytčený účel, který se projeví např. i v hodnocení plnění jejich povinností pečovat o navrácenou nemovitost, která je kulturní památkou. Je-li tato nemovitost vydána (v daném případě navíc nedobrovolně, až po léta trvajícím soudním sporu) s právním statutem kulturní památky v dezolátním stavu, není možno na povinnosti vlastníka nahlížet stejným okem, jako kdyby bylo vlastnictví kontinuální, a tak je postihovat znovu.

[39] Je nutné si uvědomit, že předmětem restitučního řízení a následně dědického řízení nebyla pouze budova bývalého pivovaru, ale celý areál Zámku Dolní Lukavice. Nejvyšší správní soud se proto neztotožňuje, ba dokonce odmítá argumentaci žalovaného a krajského soudu v tom, že nelze přihlížet ke stavu, v jakém se památky nacházely v době navrácení původnímu majiteli (respektive jeho rodině). Tato nedostatečná a absurdní konstrukce se zcela vzpírá povinnosti zkoumat materiální stránku přestupku a posoudit jeho společenskou nebezpečnost s ohledem na způsob jeho spáchání a jeho následky, okolnosti, za nichž byl spáchán, na formu a míru zavinění, tak jak bylo uvedeno výše.

[40] Nejvyšší správní soud proto s ohledem na výše uvedené shledal napadený rozsudek krajského soudu nepřezkoumatelným, jelikož se nezabýval žalobní námitkou mířící proti neposouzení materiální stránky přestupku. Napadený rozsudek proto zrušil; zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu, a pokud již v řízení před ním byly pro takový postup důvody, současně se zrušením rozhodnutí městského soudu může sám podle povahy věci rozhodnout o zrušení rozhodnutí správního orgánu [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.]. V dané věci by krajský soud neměl jinou možnost, než zrušit rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátit k dalšímu řízení, neboť ani on se v napadeném rozhodnutí přezkoumatelně nevypořádal s otázkou materiální stránky přestupku. Nejvyšší správní soud proto v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. rozhodl tak, že sám rozhodnutí ministra zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[41] V dalším řízení bude třeba, aby žalovaný posoudil jak materiální stránku přestupku s ohledem na výše uvedené skutečnosti, tak aby individuálně posoudil případné zavinění každé ze stěžovatelek a rozhodl o případné výši pokuty.

[42] Jelikož soud rozhodl bezodkladně o věci samé, o návrhu na přiznání odkladného účinku již pro nadbytečnost nerozhodoval.

IV. Závěr a náklady řízení

[43] Jak již bylo uvedeno výše, Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je opodstatněná, proto rozsudek krajského soudu zrušil (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Vzhledem k tomu, že důvody pro takový postup byly dány již v řízení před krajským soudem, zrušil Nejvyšší správní

soud rovněž rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.].

[44] V případě, že Nejvyšší správní soud zruší rozsudek krajského soudu a současně zruší i rozhodnutí žalovaného správního orgánu podle § 110 odst. 2 s. ř. s., je povinen rozhodnout kromě nákladů řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí krajského soudu (viz § 110 odst. 3 větu druhou s. ř. s.).

[45] Stěžovatelky měly ve věci úspěch, proto mají vůči neúspěšnému žalovanému právo na náhradu nákladů řízení, které důvodně vynaložily (§ 60 odst. 1 s. ř. s.), v tomto případě na zaplacení soudního poplatku za žalobu (2 x 3.000) za kasační stížnost (2 x 5.000 Kč) a na právní zastoupení. Zástupce stěžovatelek učinil ve věci 3 úkony právní služby – převzetí a příprava zastoupení [§ 11 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, dále jen „advokátní tarif“], sepis a podání žaloby [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu], sepis a podání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu].

[46] Podle § 12 odst. 4 advokátního tarifu, jde-li o společné úkony při zastupování dvou nebo více osob, náleží advokátovi za každou takto zastupovanou osobu mimosmluvní odměna snížená o 20 %. Mimosmluvní odměna za jeden úkon právní služby činí částku 3.100 Kč [§ 7 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu], po snížení podle § 12 odst. 4 advokátního tarifu pak za každou ze stěžovatelek 2.480 Kč. Za tři úkony právní služby tak mimosmluvní odměna činí 7.440 Kč pro každou stěžovatelku (3 x 2.480). Podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu je s odměnou advokátovi spojena náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč za každý úkon právní služby, z níž každé ze stěžovatelek náleží polovina. Celkově tedy 450 Kč pro každou stěžovatelku (3 x 150). Jelikož zástupce stěžovatelek je plátcem daně z přidané hodnoty, musí být náhrada nákladů na právní zastoupení navýšena o DPH v sazbě 21 % na částku 19.094 Kč. Celková výše náhrady nákladů řízení, kterou je žalovaný povinen vyplatit stěžovatelkám k rukám jejich právního zástupce do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku, tak činí 35.094 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. dubna 2022

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu

OPRAVNÉ USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl předsedkyní senátu JUDr. Lenkou Kaniovou v právní věci žalobkyň: **a) I. J. V.**, zastoupena JUDr. Michaelou Fuchsovou, Ph.D., advokátkou se sídlem Voršilská 130/10, Praha 1, **b) J. V. D.**, **c) D. V.**, obě zastoupené JUDr. Jiřím Vlasákem, advokátem se sídlem náměstí Republiky 2/2, Plzeň, proti žalovanému: **Krajský úřad Plzeňského kraje**, se sídlem Škroupova 18, Plzeň, o žalobách žalobkyň proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 7. 2020, č. j. PK-KPP/1675/20, v řízení o kasační stížnosti žalobkyň b) a c) proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 7. 1. 2022, č. j. 57 A 114/2020 - 112,

t a k t o :

I. Výrok II. rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 4. 2022, č. j. 1 As 17/2022-46, **se opravuje** tak, že správně zní následovně:

„**II.** Výrok I. a II. rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 7. 2020, č. j. PK-KPP/1675/20, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.“

II. V bodě 40 **se** rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 4. 2022, č. j. 1 As 17/2022-46 **opravuje** tak, že poslední věta bodu zní:

„Nejvyšší správní soud proto v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. rozhodl tak, že sám výroky I. a II. rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.“

III. V bodě 43 **se** rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 4. 2022, č. j. 1 As 17/2022-46 **opravuje** tak, že bod zní:

„Jak již bylo uvedeno výše, Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je opodstatněná, proto zrušil výroky II. a III. napadeného rozsudku krajského soudu.(§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Vzhledem k tomu, že důvody pro takový postup byly dány již v řízení před krajským soudem, zrušil Nejvyšší správní soud rovněž výroky I. a II. rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.]“

IV. Vykonatelnost rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 4. 2022, č. j. 1 As 17/2022-46, **se odkládá** do doby, dokud opravné usnesení nenabude právní moci.

Odůvodnění:

[1] Nejvyšší správní soud rozhodl v projednávané věci rozsudkem ze dne 5. 4. 2022, č. j. 1 As 17/2022-46, o zrušení výroků II. a III. napadeného rozsudku krajského soudu a dvou výroků rozhodnutí žalovaného.

[2] Podle § 54 odst. 4 věty první zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního („s. ř. s.“), předseda senátu opraví v rozsudku i bez návrhu chyby v psaní a počtech, jakož i jiné zjevné nesprávnosti. Týká-li se oprava výroku, vydá o tom opravné usnesení a může odložit vykonatelnost rozsudku do doby, dokud opravné usnesení nenabude právní moci.

[3] Takové zjevné nesprávnosti se dopustil Nejvyšší správní soud při vyhotovení rozsudku ze dne 5. 4. 2022, č. j. 1 As 17/2022-46, neboť výrokem II. zrušil výroky II. a III. rozhodnutí žalovaného, ačkoliv se správně mělo jednat o výroky I. a II, kterými žalovaný rozhodl o odvolání žalobkyň b) a c), které podaly kasační stížnost proti napadenému rozsudku krajského soudu. Taktéž v bodě [40] rozsudku ze dne 5. 4. 2022, č. j. 1 As 17/2022-46, Nejvyšší správní soud uvedl, že ruší rozhodnutí ministra, ačkoliv se správně mělo jednat o výroky I. a II. rozhodnutí žalovaného. V bodě [43] rozsudku ze dne 5. 4. 2022, č. j. 1 As 17/2022-46, Nejvyšší správní soud uvedl, že zrušil rozsudek krajského soudu a rovněž zrušil rozhodnutí žalovaného, ačkoliv správně měl uvést, že zrušil výroky II. a III. napadeného rozsudku krajského soudu a výroky I. a II. rozhodnutí žalovaného.

[4] V souladu s citovanými ustanoveními a ve spojení s § 120 s. ř. s. tedy předsedkyně senátu opravila zjevné nesprávnosti tak, jak je uvedeno ve výroku I., II. a III. tohoto opravného usnesení. Jelikož se oprava týká výroku rozsudku, předsedkyně senátu současně výrokem IV. odložila vykonatelnost rozsudku ze dne 5. 4. 2022, č. j. 1 As 17/2022-46, do doby, dokud toto opravné usnesení nenabude právní moci.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. května 2022

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu